

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

17 iulie 2008*

În cauza C-521/06 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție, introdus la 18 decembrie 2006,

Athinaiki Techniki AE, cu sediul în Atena (Grecia), reprezentată de S. Pappas, dikigoros,

recurentă,

celelalte părți în proces fiind:

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnul D. Triantafyllou, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

* Limba de procedură: franceza.

Athens Resort Casino AE Symmetochon, cu sediul în Marrousi (Grecia), reprezentată de doamna F. Carlin, barrister, și de N. Korogiannakis, dikigoros,

intervenientă în primă instanță,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul G. Arestis, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii J. Malenovský (raportor) și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 3 aprilie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Athinaïki Techniki AE (denumită în continuare „Athinaïki Techniki”) solicită anularea Ordonanței Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 26 septembrie 2006, Athinaïki Techniki/Comisia (T-94/05, denumită în continuare „ordonanța atacată”), prin care acesta a respins ca inadmisibilă acțiunea introdusă de Athinaïki Techniki privind anularea Deciziei Comisiei Comunităților Europene din 2 iunie 2004 de clasare a plângerii sale privind un pretins ajutor de stat acordat de Republica Elenă consorțiului Hyatt Regency în cadrul contractului de achiziții publice privind cesiunea a 49 % din capitalul cazinoului Mont Parnès și de care reclamanta a luat cunoștință prin scrisoarea din 2 decembrie 2004 (denumită în continuare „scrisoarea în litigiu”).

Cadrul juridic

- 2 Potrivit articolului 87 alineatul (1) CE:

„(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.”

3 Articolul 88 alineatul (2) primul paragraf CE prevede:

„În cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu articolul 87 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.”

4 Articolul 88 alineatul (3) CE are următorul cuprins:

„(3) Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu dispozițiile articolului 87, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.”

5 După cum reiese din considerentul (2) al Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88] din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), acesta codifică și consolidează practica în materia investigării ajutoarelor de stat stabilită de către Comisie în conformitate cu jurisprudența Curții.

6 În capitolul II din acest regulament, intitulat „Procedura privind ajutorul notificat”, articolul 4 prevede:

„(1) Comisia examinează notificarea imediat după primirea acesteia. Fără a aduce atingere articolului 8, Comisia adoptă o decizie în temeiul alineatului (2), (3) sau (4).

(2) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că măsura notificată nu constituie un ajutor, ea consemnează acest lucru printr-o decizie.

(3) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că nu există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața comună, în măsura în care intră în sfera de aplicare a articolului [87] alineatul (1) din tratat, aceasta decide că măsura este compatibilă cu piața comună (denumită în continuare «decizie de a nu ridica obiecții»). Decizia precizează excepția aplicată în temeiul tratatului.

(4) În cazul în care, după o examinare preliminară, Comisia constată că există îndoieli privind compatibilitatea unei măsuri notificate cu piața comună, aceasta decide să inițieze procedura prevăzută la articolul [88] alineatul (2) din tratat (denumită în continuare «decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare»).

[...]”

⁷ Articolul 7 din Regulamentul nr. 659/1999 precizează cazurile în care Comisia ia decizia de a închide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE.

⁸ Capitolul III din acest regulament reglementează procedura privind ajutorul ilegal.

9 În acest capitol, articolul 10 alineatul (1) prevede:

„În cazul în care deține informații privind un ajutor pretins ilegal, indiferent de sursa acestora, Comisia va examina aceste informații fără întârziere.”

10 Articolul 13 alineatul (1) din capitolul III menționat prevede:

„În urma examinării posibilului ajutor ilegal, se adoptă o decizie în temeiul articolului 4 alineatul (2), (3) sau (4). În cazul deciziilor de a deschide o procedură oficială de investigare, procedura se încheie printr-o decizie în temeiul articolului 7. În cazul în care un stat membru nu respectă un ordin de furnizare a informațiilor, decizia se adoptă pe baza informațiilor disponibile.”

11 În capitolul VI din Regulamentul nr. 659/1999, intitulat „Părțile interesate”, articolul 20 prevede:

„(1) Orice parte interesată poate prezenta observații în temeiul articolului 6, în urma unei decizii a Comisiei de a deschide procedura oficială de investigare. Orice parte interesată care a înaintat astfel de observații și orice beneficiar de ajutor individual primesc câte o copie a deciziei adoptate de Comisie în temeiul articolului 7.

(2) Orice parte interesată poate informa Comisia asupra oricărui presupus ajutor ilegal, precum și asupra oricărei presupuse utilizări abuzive a unui ajutor. În cazul în care consideră, pe baza informațiilor pe care le deține, că nu există suficiente motive pentru examinarea cazului, Comisia informează partea interesată asupra acestui fapt.

Atunci când adoptă o decizie într-un caz cu privire la obiectul informației furnizate, Comisia transmite o copie a deciziei respective părții interesate.

(3) La cerere, orice parte interesată poate obține o copie a oricărei decizii adoptate în temeiul articolelor 4 și 7, al articolului 10 alineatul (3) și al articolului 11.”

12 Potrivit articolului 25 din Regulamentul nr. 659/1999:

„Deciziile adoptate în temeiul capitolelor II, III, IV, V și VII se adresează statelor membre în cauză. [...]”

Situația de fapt

13 Istoricul cauzei a fost descris de către Tribunal în ordonanța atacată după cum urmează:

„1 În octombrie 2001, autoritățile elene au inițiat o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice în vederea cesiunii a 49 % din capitalul cazinoului Mont Parnès. Au concurat doi candidați, și anume consorțiul Casino Attikis și Hyatt Consortium. În urma unei proceduri pretins viciate, contractul a fost atribuit către Hyatt Consortium.

2 Membră a consorțiului Casino Attikis, Egnatia SA, căreia i-a succedat, în urma unei fuziuni, [Athinaïki Techniki], a depus plângeri la serviciile Direcției

Generale (DG) «Piața Internă» și ale DG «Concurență» ale Comisiei. Celei dintâi i se solicita să se pronunțe cu privire la regularitatea procedurii [de cesiune a 49 % din capitalul cazinoului Mont Parnès] potrivit dreptului comunitar al achizițiilor publice, în timp ce a doua era sesizată cu o plângere privind un ajutor de stat care ar fi fost acordat către Hyatt Consortium în cadrul aceleiași proceduri.

- 3 Prin scrisoarea din 15 iulie 2003, DG «Concurență» a amintit [Athinaïki Techniki] practica sa decizională potrivit căreia cesiunea unui bun public în cadrul unei proceduri de cerere de ofertă nu constituie un ajutor de stat atunci când această procedură s-a derulat în mod transparent și nediscriminatoriu. În consecință, aceasta a informat societatea că nu se va pronunța înainte ca DG «Piața Internă» să finalizeze examinarea procedurii de atribuire a contractului public în cauză.
- 4 Prin e-mailul din 28 august 2003, reprezentantul [Athinaïki Techniki] a precizat, în esență, că plângerea privind existența unui ajutor de stat privea elemente distincte ale procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice și că, în consecință, serviciile DG «Concurență» nu trebuiau să aștepte concluziile DG «Piața Internă».
- 5 Prin scrisoarea din 16 septembrie 2003, serviciile DG «Concurență» au reiterat cuprinsul scrisorii din 15 iulie 2003, invitând totuși [Athinaïki Techniki] să le comunice informații suplimentare privind orice alt ajutor care nu ar fi legat de procedura de atribuire a cazinoului.
- 6 Prin scrisorile din 22 ianuarie și din 4 august 2004, serviciile DG «Piața Internă» au informat [societatea Athinaïki Techniki] că nu intenționau să continue examinarea celor două plângeri care le fuseseră adresate.”

- 14 Ulterior, Comisia a trimis către Athinaïki Techniki scrisoarea în litigiu, care are următorul cuprins:

„Ne referim la întrebarea dumneavoastră telefonică prin care se solicită confirmarea continuării de către Comisie a investigării în cauza menționată anterior sau dacă această cauză a fost clasată.

Prin scrisoarea din 16 septembrie 2003, Comisia v-a informat că, pe baza informațiilor de care dispune, nu există motive suficiente pentru a continua examinarea acestei cauze (în temeiul articolului 20 din [Regulamentul nr. 659/1999]).

În lipsa unor informații suplimentare care să justifice continuarea investigației, Comisia a clasat administrativ cauza la 2 iunie 2004.”

Acțiunea în fața Tribunalului și ordonanța atacată

- 15 Prin cerere depusă la grefa Tribunalului, Athinaïki Techniki a introdus o acțiune în anulare împotriva deciziei menționate la punctul 1 din prezenta hotărâre, de care a luat cunoștință prin scrisoarea în litigiu.
- 16 Prin act separat depus la grefa Tribunalului la 21 aprilie 2005, Comisia a ridicat o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, care a fost admisă de această instanță prin ordonanța atacată.

17 Referindu-se la Regulamentul nr. 659/1999, Tribunalul a arătat că deciziile adoptate de către Comisie în materie de ajutoare de stat au ca destinație statele membre.

18 În continuare, la punctele 29-31 din ordonanța atacată, Tribunalul a hotărât:

„29 În prezenta cauză, scrisoarea [în litigiu], care era adresată numai către [Athinaïki Techniki], a informat-o, în temeiul articolului 20 din Regulamentul nr. 659/1999, că, pe baza informațiilor de care dispunea, Comisia considera că nu existau motive suficiente pentru a se pronunța cu privire la cauza cu care fusese sesizată în plângere. În scrisoarea [în litigiu], Comisia a arătat apoi că, întrucât nu primise informații suplimentare care să justifice continuarea investi-gării, aceasta clasase administrativ plângerea [formată de Athinaïki Techniki] la 2 iunie 2004. Comisia nu a adoptat, așadar, o poziție definitivă cu privire la calificarea și la compatibilitatea cu piața comună a măsurii care face obiectul plângerii [formulate de Athinaïki Techniki].

30 Rezultă că scrisoarea [în litigiu] nu constituie o decizie în sensul articolului 25 din Regulamentul nr. 659/1999 și că aceasta nu produce efecte juridice. Această scrisoare nu este, așadar, un act care poate fi atacat în temeiul articolului 230 CE.

31 Trebuie arătat [că Athinaïki Techniki] nu poate susține că natura neatacabilă a unei scrisori de respingere a plângerii conduce la privarea cetățenilor de accesul la justiția comunitară, întrucât persoana care a formulat plângerea poate furniza informații suplimentare în susținerea plângerii sale. Astfel, în cazul în care aceste informații ar fi suficiente, Comisia ar fi așadar obligată să ia poziție cu privire la măsura de stat în cauză prin adoptarea unei decizii în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 659/1999, oferind, așadar, persoanei care a formulat plângerea posibilitatea de a introduce o acțiune în anulare în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE. Pe de altă parte, după cum observă Comisia, persoana care a formulat plângerea are de asemenea posibilitatea de a introduce o acțiune în constatarea abținerii de a acționa în temeiul articolului 232 al treilea paragraf CE.”

- 19 În sfârșit, Tribunalul a considerat că procedura în materie de ajutoare de stat nu poate fi asimilată celei aplicabile în materia concurenței. Spre deosebire de articolele 81 CE și 82 CE, Regulamentul nr. 659/1999 nu ar conferi drepturi procedurale persoanelor care au formulat plângerea înainte de deschiderea procedurii oficiale de investigare în materia ajutoarelor de stat.

Concluziile părților

- 20 Prin recursul său, Athinaïki Techniki solicită Curții:

- anularea ordonanței atacate;

- admiterea concluziilor prezentate în primă instanță și

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

- 21 Comisia solicită Curții:

- respingerea recursului ca nefondat și

- obligarea Athinaïki Techniki la plata cheltuielilor de judecată.

22 Athens Resort Casino AE Symmetochon solicită Curții:

— respingerea recursului și

— obligarea Athinaïki Techniki la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

Argumentele părților

23 Athinaïki Techniki susține că ordonanța atacată este viciată de o eroare de drept întrucât Tribunalul nu a calificat actul menționat la punctul 1 din prezenta hotărâre drept „decizie”. Athinaïki Techniki afirmă că o poziție definitivă și motivată cu privire la calificarea unui pretins ajutor de stat, precum cel în speță, constituie o „decizie” în sensul articolului 230 CE.

24 Pe de o parte, în legătură cu caracterul definitiv al poziției conținute în scrisoarea în litigiu, Athinaïki Techniki afirmă că acesta nu este pus sub semnul întrebării prin faptul că ar fi putut să prezinte elemente noi după adoptarea actului respectiv.

25 Pe de altă parte, în legătură cu caracterul motivat al scrisorii în litigiu, Athinaïki Techniki consideră că în mod implicit Comisia a adoptat o decizie motivată cu privire la calificarea pretinselor ajutoare de stat. Astfel, această motivare ar reieși din contextul în care a fost adoptată scrisoarea în litigiu. Tribunalul ar fi săvârșit, așadar,

o eroare de drept întrucât a examinat conținutul acestei scrisori în loc să o analizeze în contextul său. Athinaïki Techniki afirmă că în mod deliberat Comisia a redactat scrisoarea în litigiu în mod laconic pentru a evita să evidențieze o eventuală nerespectare a reglementării privind achizițiile publice.

26 În opinia Comisiei, calificarea scrisorii în litigiu se bazează pe articolul 20 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, care permite evitarea mobilizării mecanismului decizional în lipsa oricărui element semnificativ și detaliat. Potrivit Comisiei, de la articolul 25 din acest regulament reiese că deciziile pe care le adoptă în materia ajutoarelor de stat au ca destinatari statele membre. Aceasta susține că distincția între actele decizionale și scrisorile de informare se regăsește în jurisprudența constantă a Tribunalului. O scrisoare de informare, precum scrisoarea în litigiu, nu ar produce efecte juridice obligatorii și nu ar putea, prin urmare, să facă obiectul unei acțiuni în anulare.

27 Pe de altă parte, Comisia apreciază că, în lipsa motivării, scrisoarea în litigiu trebuie considerată drept o decizie inexistentă care nu produce niciun efect juridic în sine și, prin urmare, nu poate cauza un prejudiciu pentru Athinaïki Techniki. Comisia susține de asemenea că argumentația acestei societăți, potrivit căreia scrisoarea în litigiu ar fi motivată, este inoperantă întrucât aceasta nu contestă distincția dintre actele decizionale și scrisorile de informare. Comisia susține că Athinaïki Techniki urmărește să evite imposibilitatea de a ataca un refuz al Comisiei de a iniția o procedură în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva unui stat membru prin utilizarea acțiunii în anulare împotriva unei simple scrisori de informare.

28 Potrivit Athens Resort Casino AE Symmetochon, scrisoarea în litigiu nu constituie o decizie în sensul articolului 25 din Regulamentul 659/1999 și aceasta nu produce efecte juridice. Din articolele 20 și 25 din acest regulament ar reieși că scrisori cu caracter informal sunt trimise părților interesate și nu constituie acte atacabile în sensul articolului 230 CE. Scrisoarea în litigiu nu ar putea, așadar, să fie atacată în temeiul acestui articol.

Apresiasi Curții

- 29 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că acțiunea în anulare în sensul articolului 230 CE este disponibilă în privința tuturor actelor adoptate de instituții, indiferent de natura sau de forma acestora, care urmăresc să producă efecte juridice obligatorii de natură a afecta interesele reclamantului, modificând în mod distinct situația sa juridică (a se vedea în special Hotărârea din 11 noiembrie 1981, IBM/Comisia, 60/81, Rec., p. 2639, punctul 9, Hotărârea din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia, C-443/97, Rec., p. I-2415, punctul 27, precum și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Reynolds Tobacco și alții/Comisia, C-131/03 P, Rec., p. I-7795, punctul 54).

Observații introductive cu privire la obiectul acțiunii în anulare introduse la Tribunal.

- 30 În prealabil, trebuie arătat că acțiunea în anulare introdusă de Athinaïki Techniki nu viza scrisoarea în litigiu ca atare. Astfel, din cererea introductivă în primă instanță reiese că Athinaïki Techniki a solicitat anularea deciziei Direcției Generale «Concurență» de a clasa plângerea reclamantei privind un ajutor de stat acordat de către Republica Elenă consorțiului Hyatt Regency în cadrul contractului de achiziții publice «cazino Mont Parnès» (denumit în continuare „actul atacat”). Acest act atacat a fost notificat societății Athinaïki Techniki prin scrisoarea în litigiu. Prin urmare, aceasta nu constituie decât actul prin care Athinaïki Techniki a luat cunoștință de actul atacat și începând de la care a început să curgă termenul pentru a introduce o acțiune împotriva acestuia, în conformitate cu articolul 230 al cincilea paragraf CE.
- 31 Trebuie subliniat în continuare că Athinaïki Techniki a solicitat anularea actului atacat pe motiv că fusese adoptat în temeiul articolului 88 alineatul (3) CE, fără să fi fost în prealabil deschisă de către Comisie procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, ceea ce i-ar fi permis să își prezinte observațiile.

32 În aceste condiții, trebuie precizată, mai întâi, natura actelor adoptate înaintea acestei proceduri oficiale de examinare și apoi să se examineze dacă Tribunalul putea concluziona că actul atacat nu urmărea să producă efecte juridice obligatorii de natură a afecta interesele Athinaiki Techniki, modificând în mod distinct situația sa juridică.

Cu privire la natura actelor adoptate la sfârșitul fazei preliminare a examinării ajutoarelor de stat

33 În cadrul procedurii de verificare a ajutoarelor de stat se impune să se distingă, pe de o parte, faza preliminară a examinării ajutoarelor, instituită prin articolul 88 alineatul (3) CE și reglementată prin articolele 4 și 5 din Regulamentul nr. 659/1999, care are ca obiect numai să permită Comisiei să își formeze o primă opinie cu privire la compatibilitatea parțială sau totală a ajutorului respectiv și, pe de altă parte, faza procedurii oficiale de investigare, menționată la articolul 88 alineatul (2) CE și reglementată prin articolele 6 și 7 din regulamentul menționat, care este menită să permită Comisiei să dețină informații complete cu privire la toate datele cauzei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 mai 1993, Cook/Comisia, C-198/91, Rec., p. I-2487, punctul 22, Hotărârea din 15 iunie 1993, Matra/Comisia, C-225/91, Rec., p. I-3203, punctul 16, Hotărârea din 15 aprilie 2008, Nuova Agricast, C-390/06, Rep., p. I-2577, punctul 57).

34 Procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE are un caracter indispensabil în cazul în care Comisia întâmpină dificultăți serioase în a aprecia dacă un ajutor este compatibil cu piața comună. Comisia nu se poate, așadar, limita la faza preliminară de examinare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) CE pentru a lua o decizie favorabilă unui ajutor decât în cazul în care este în măsură să dobândească convingerea, după o primă examinare, că acest ajutor este compatibil cu piața comună. În schimb, dacă această primă examinare a condus Comisia la convingerea contrară, sau chiar nu a permis să se depășească toate dificultățile ridicate de aprecierea compatibilității acestui ajutor cu piața comună, Comisia are obligația de a efectua toate consultările necesare și de a deschide, în acest scop, procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE (a se vedea în special Hotărârile citate anterior Cook/Comisia, punctul 29, și Matra/Comisia, punctul 33, precum și Hotărârea din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 39).

- 35 Numai în cadrul acestei din urmă proceduri, care are ca scop să permită Comisiei să aibă o informare completă cu privire la ansamblul datelor privind cauza, tratatul prevede obligația Comisiei de a pune în întârziere persoanele interesate pentru a-și prezenta observațiile (Hotărârile citate anterior Cook/Comisia, punctul 22, Matra/Comisia, punctul 16, precum și Hotărârea din 13 decembrie 2005, Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, Rec., p. I-10737, punctul 34).
- 36 Atunci când, fără a deschide procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE, Comisia constată, printr-o decizie adoptată în temeiul alineatului (3) al aceluiași articol și al articolului 4 din Regulamentul nr. 659/1999, că o măsură de stat nu constituie un ajutor incompatibil cu piața comună, beneficiarii acestor garanții procedurale nu pot obține respectarea acestora decât dacă au posibilitatea de a contesta această decizie în fața instanței comunitare. Din aceste motive, instanța comunitară declară admisibilă o acțiune care urmărește anularea unei astfel de decizii, introdusă de o persoană interesată în sensul articolului 88 alineatul (2) CE, atunci când persoana care a introdus această acțiune urmărește, prin introducerea acesteia, să conserve drepturile procedurale de care beneficiază în temeiul acestei dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Cook/Comisia, punctele 23-26, Matra/Comisia, punctele 17-20, Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 40, precum și Comisia/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punctul 35).
- 37 În plus, articolul 10 alineatul (1) și articolul 20 alineatul (2) prima teză din Regulamentul nr. 659/1999 acordă unei astfel de persoane interesate dreptul de a declanșa faza preliminară de examinare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) CE, transmitând Comisiei informații privind un ajutor pretins ilegal, aceasta având obligația de a examina, fără întârziere, eventuala existență a unui ajutor și compatibilitatea acestuia cu piața comună.
- 38 Cu toate că persoanele interesate nu se pot prevala de dreptul la apărare în cadrul acestei proceduri, acestea dispun în schimb de dreptul de a fi asociate acesteia într-o măsură adecvată ținând cont de împrejurările cauzei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 mai 2008, Ferriere Nord/Comisia, C-49/05 P, punctul 69).

39 Atunci când Comisia le informează, potrivit articolului 20 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 659/1999, că nu există motive suficiente pentru a se pronunța cu privire la cauză, o astfel de asociere la procedura menționată trebuie să implice, după cum a arătat avocatul general la punctul 101 din concluzii, obligația Comisiei de a le permite să prezinte, într-un termen rezonabil, observații suplimentare.

40 Odată ce au fost depuse aceste observații sau a expirat termenul rezonabil, articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 impune Comisiei să încheie faza preliminară de examinare prin adoptarea unei decizii în temeiul articolului 4 alineatele (2), (3) sau (4) din acest regulament, și anume o decizie care constată inexistența ajutorului, o decizie de a nu ridica obiecții sau o decizie de deschidere a procedurii oficiale de investigare. Astfel, această instituție nu este autorizată să perpetueze o stare de inacțiune în cursul fazei preliminare de examinare. La încheierea acestei faze a procedurii, Comisia este obligată fie să deschidă faza de examinare următoare, fie să claseze cauza prin adoptarea unei decizii în acest sens (a se vedea, în cadrul procedurii în materie de concurență, Hotărârea din 18 martie 1997, Guérin automobiles/Comisia, C-282/95 P, Rec., p. I-1503, punctul 36). Potrivit articolului 20 alineatul (2) a treia teză din Regulamentul nr. 659/1999, atunci când Comisia adoptă o astfel de decizie ca urmare a informațiilor furnizate de o parte interesată, Comisia transmite acesteia o copie a deciziei respective.

41 În acest context, trebuie arătat că Comisia poate adopta una dintre deciziile menționate anterior, prevăzute la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999, fără a indica totuși că este o decizie în temeiul acestei dispoziții.

42 Astfel, din jurisprudența constantă privind admisibilitatea acțiunilor în anulare reiese că trebuie examinată substanța însăși a actelor atacate, precum și intenția autorilor lor de a califica aceste acte. În această privință, constituie în principiu acte atacabile măsurile care stabilesc definitiv poziția Comisiei la sfârșitul unei proceduri administrative și care urmăresc să producă efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele reclamantului, cu excluderea măsurilor intermediare al căror obiectiv este de a pregăti decizia finală, care nu au astfel de efecte (a se vedea în acest sens Hotărârea IBM/Comisia, citată anterior, punctele 9 și 10, precum și Hotărârea din 22 iunie 2000, Țările de Jos/Comisia, C-147/96, Rec., p. I-4723, punctele 26 și 27).

- 43 În schimb, forma în care se adoptă un act sau o decizie este, în principiu, lipsită de relevanță pentru admisibilitatea unei acțiuni în anulare (a se vedea în acest sens Hotărârea IBM/Comisia, citată anterior, punctul 9, și Hotărârea din 7 iulie 2005, Le Pen/Parlamentul European, C-208/03 P, Rec., p. I-6051, punctul 46).
- 44 Prin urmare, împrejurarea că actul în cauză îndeplinește sau nu anumite cerințe formale, și anume dacă este intitulat în mod corespunzător de către autor, dacă este suficient motivat sau dacă menționează dispozițiile care constituie temeiul său legal, nu afectează calificarea acestuia (a se vedea, în ceea ce privește cerința motivației, Hotărârea din 16 iunie 1994, SFEI și alții/Comisia, C-39/93 P, Rec., p. I-2681, punctul 31). Astfel, este lipsit de relevanță faptul că acest act nu este descris drept o „decizie” sau că nu se referă la articolul 4 alineatele (2), (3) sau (4) din Regulamentul nr. 659/1999. Este de asemenea lipsit de importanță că acest act nu a fost notificat de către Comisie statului membru în cauză, cu încălcarea articolului 25 din acest regulament, întrucât un asemenea viciu nu este susceptibil să modifice substanța actului respectiv (a se vedea în această privință Hotărârea din 20 martie 1997, Franța/Comisia, C-57/95, Rec., p. I-1627, punctul 22).
- 45 În caz contrar, Comisia s-ar putea sustrage controlului instanței comunitare prin simpla nerespectare a unor asemenea cerințe formale. Or, din jurisprudență reiese că, întrucât Comunitatea Europeană este o comunitate de drept în care instituțiile sale sunt supuse controlului conformității actelor lor cu tratatul, normele procedurale aplicabile acțiunilor cu care este sesizată instanța comunitară trebuie să fie interpretate în cea mai mare măsură posibilă astfel încât aceste norme să primească o aplicare care să contribuie la îndeplinirea obiectivului de a garanta o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor pe care justițiabilii le au în temeiul dreptului comunitar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Consiliul, C-50/00 P, Rec., p. I-6677, punctul 44, Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul, C-229/05 P, Rep., p. I-439, punctul 109, precum și Hotărârea din 13 martie 2007, Unibet, C-432/05, Rep., p. I-2271, punctele 37 și 44).
- 46 Rezultă că, pentru a determina dacă un act în materia ajutoarelor de stat constituie o „decizie” în sensul articolului 4 din Regulamentul nr. 659/1999, trebuie să se verifice dacă, ținând cont de substanța acestuia și de intenția Comisiei, această instituție a stabilit în mod definitiv prin actul examinat, la sfârșitul fazei preliminară de examinare, poziția sa cu privire la măsura denunțată și, prin urmare, dacă a concluzionat că

aceasta constituia sau nu un ajutor, că nu dă naștere unor îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea sa cu piața comună sau că dă naștere unor astfel de îndoieli.

Cu privire la actul atacat

47 După cum s-a arătat la punctul 30 din prezenta hotărâre, Athinaïki Techniki nu a atacat prin acțiunea sa scrisoarea în litigiu, aceasta fiind o simplă scrisoare de informare prin care i se aduce la cunoștință adoptarea actului atacat. Athinaïki Techniki a contestat în mod expres acest ultim act.

48 Prin respectiva scrisoare, Comisia a indicat mai întâi societății Athinaïki Techniki că, printr-o scrisoare precedentă din 16 septembrie 2003, Comisia o informase că, „pe baza informațiilor de care dispun[ea], nu exist[au] motive suficiente pentru a continua examinarea acestei cauze.”

49 Scrisoarea în litigiu a precizat apoi că, „în lipsa unor informații suplimentare care să justifice continuarea investigației, Comisia clasa[se] administrativ cauza la 2 iunie 2004”.

50 Presupunând că scrisoarea din 16 septembrie 2003 menționată ar fi fost redactată în termenii indicați în scrisoarea în litigiu, aceasta ar constitui actul preliminar în sensul articolului 20 alineatul (2) a doua teză din Regulamentul nr. 659/1999, prin care Comisia și-a îndeplinit obligația care decurge din această dispoziție de a informa partea interesată că nu intenționa să se pronunțe cu privire la această cauză. În consecință, Athinaïki Techniki avea posibilitatea de a furniza Comisiei informații suplimentare.

51 Mai mult, formularea „în lipsa unor informații suplimentare care să justifice continuarea investigației, Comisia a clasat administrativ cauza la 2 iunie 2004”, utilizată în

scrisoarea în litigiu, indică faptul că, în acea zi, Comisia a adoptat un act de clasare administrativă a cauzei, și anume actul atacat.

- 52 Din substanța acestui act și din intenția Comisiei reiese că aceasta a hotărât astfel să închidă procedura preliminară de examinare declanșată de Athinaïki Techniki. Prin actul menționat, Comisia a constatat că investigația inițiată nu a permis să se concluzioneze că exista un ajutor în sensul articolului 87 CE și a refuzat în mod implicit să deschidă procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, citată anterior, punctul 47).
- 53 În plus, din jurisprudența citată la punctul 36 din prezenta hotărâre rezultă că, într-o astfel de situație, beneficiarii garanțiilor procedurale prevăzute de această dispoziție nu pot obține respectarea acestora decât dacă au posibilitatea de a contesta această decizie în fața instanței comunitare potrivit articolului 230 al patrulea paragraf CE. Acest principiu se aplică atât în cazul în care decizia este adoptată pentru motivul că ajutorul este considerat de către Comisie compatibil cu piața comună, cât și atunci când aceasta apreciază că trebuie eliminată existența însăși a unui ajutor.
- 54 Actul atacat nu poate fi calificat drept preliminar sau preparator întrucât nu va fi urmat, în cadrul procedurii administrative inițiate, de niciun alt act care să poată fi atacat cu acțiune în anulare (a se vedea în acest sens în special Hotărârea SFEI și alții/Comisia, citată anterior, punctul 28).
- 55 Contrar celor hotărâte de Tribunal, nu este relevant în această privință ca partea interesată să poată furniza în continuare Comisiei informații suplimentare care o pot obliga să își revadă poziția cu privire la măsura de stat în cauză.
- 56 Astfel, legalitatea unei decizii adoptate la sfârșitul fazei preliminare de examinare nu este apreciată decât în funcție de informațiile de care putea dispune Comisia la momentul la care a adoptat decizia (a se vedea Hotărârea Nuova Agricast, citată

anterior, punctele 54-60), cu alte cuvinte, în speță, la momentul adoptării actului atacat.

- 57 În cazul în care o parte interesată furnizează informații suplimentare după clasarea cauzei, Comisia poate fi obligată să deschidă, dacă este cazul, o nouă procedură administrativă. În schimb, aceste informații nu au incidență asupra faptului că prima procedură preliminară de examinare este deja închisă.
- 58 Rezultă că, în mod contrar celor hotărâte de Tribunal la punctul 29 din ordonanța atacată, Comisia a adoptat o poziție definitivă cu privire la cererea Athinaïki Techniki prin care se solicita constatarea încălcării articolelor 87 CE și 88 CE.
- 59 În sfârșit, este fără relevanță pentru calificarea actului atacat, astfel cum s-a arătat la punctul 44 din prezenta hotărâre, faptul că acesta nu a fost notificat de către Comisie statului membru în cauză, că aceasta nu l-a descris drept o „decizie” și că nu a făcut referire la articolul 4 din Regulamentul nr. 659/1999.
- 60 În această privință, din derularea procedurii administrative, astfel cum s-a amintit în special la punctul 6 din ordonanța atacată, reiese că poziția Comisiei a fost adoptată pe motiv că măsura de stat în cauză nu constituia un ajutor de stat. Actul atacat trebuie, așadar, să fie calificat drept decizie în sensul articolului 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, coroborat cu articolul 13 alineatul (1) și cu articolul 20 alineatul (2) a treia teză din acest regulament.
- 61 Întrucât acest act a împiedicat societatea Athinaïki Techniki să își prezinte observațiile în cadrul unei proceduri oficiale de investigare prevăzute la articolul 88 alineatul (2) CE, acesta a produs efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele acestei societăți.

62 Actul atacat constituie, prin urmare, un act atacabil în sensul articolului 230 CE.

Cu privire la anularea ordonanței atacate

63 Rezultă din toate cele ce precedă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a hotărât că Athinaïki Techniki a introdus o acțiune în anulare împotriva unui act care nu produce efecte juridice și care prin urmare nu este susceptibil de a fi atacat în temeiul articolului 230 CE.

64 În consecință, ordonanța atacată trebuie să fie anulată.

Cu privire la acțiunea în primă instanță

65 Potrivit articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, aceasta poate, în cazul în care anulează hotărârea Tribunalului, să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată.

66 Curtea nu este în măsură, în acest stadiu al procedurii, să se pronunțe cu privire la fondul acțiunii introduse la Tribunal. Acest aspect al litigiului implică într-adevăr examinarea unor împrejurări de fapt pe baza unor elemente care nu au fost analizate de Tribunal și nici dezbătute în fața Curții, de unde rezultă că prezenta cauză nu este în stare judecată cu privire la acest punct. În schimb, Curtea dispune de elementele necesare pentru a se pronunța în mod definitiv cu privire la excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisie în cursul procedurii în primă instanță (a se vedea Hotărârea din 15 mai 2003, Pitsiorlas/Consiliul și BCE, C-193/01 P, Rec., p. I-4837, punctul 32).

- 67 În afară de excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisie și întemeiată pe faptul că actul atacat nu este susceptibil de a fi atacat cu acțiune în anulare, excepție care trebuie respinsă pentru motivele enunțate la punctele 33-61 din prezenta hotărâre, Comisia susține că Athinaïki Techniki a introdus acțiunea în afara termenelor prevăzute.
- 68 Trebuie amintit de la început că, potrivit articolului 230 al cincilea paragraf CE, acțiunile prevăzute la acest articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv. În temeiul articolului 102 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, acest termen trebuie prelungit, în prezenta cauză, pentru considerente de distanță, în mod invariabil, cu zece zile.
- 69 Este cert că actul atacat nu a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și nici notificat societății Athinaïki Techniki ca destinatară, astfel încât termenul de două luni și zece zile nu a putut începe să curgă în privința acestei societăți decât din ziua în care aceasta a luat cunoștință de actul respectiv, și anume la primirea scrisorii în litigiu.
- 70 Apoi, din jurisprudență reiese că obligația de a demonstra de la ce dată a început să curgă termenul pentru a introduce o cerere introductivă revine părții care se prevaleară de tardivitatea acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 1980, Belfiore/Comisia, 108/79, Rec., p. 1769, punctul 7, și Hotărârea din 23 octombrie 2007, Parlamentul European/Comisia, C-403/05, Rep., p. I-9045, punctul 35).
- 71 În speță, Athinaïki Techniki a depus la grefa Tribunalului o copie a cererii introductive prin fax, la 11 februarie 2005, și originalul acesteia la 18 februarie 2005. Întrucât ultima pagină a acestei copii nu era în totalitate identică cu originalul, copia nu a fost considerată conformă cu originalul de către grefa Tribunalului.
- 72 Nu este necesar să se examineze dacă Athinaïki Techniki a depus în mod valabil cererea introductivă la 11 februarie 2005. Astfel, chiar dacă se ia în considerare data

la care originalul cererii a fost primit la Tribunal, acțiunea introdusă de Athinaïki Techniki împotriva actului atacat este în orice caz admisibilă cu condiția ca aceasta să fi primit scrisoarea în litigiu la 8 decembrie 2004 sau ulterior.

73 Cu privire la acest aspect, Comisia afirmă că scrisoarea în litigiu a fost transmisă către Athinaïki Techniki cel târziu la 6 decembrie 2004 și că termenul acordat nu a fost, așadar, respectat. În această privință, Comisia afirmă că a trimis această scrisoare fie în ziua redactării sale, fie în ziua următoare și că poșta ar fi trebuit să o predea societății Athinaïki Techniki cel târziu a treia zi de la trimiterea sa.

74 Totuși, Comisia a expediat scrisoarea în litigiu fără a avea grijă să o trimită recomandat sau să o trimită cu confirmare de primire.

75 În consecință, Comisia nu a prezentat Curții nicio dovadă de natură să dovedească în ce zi a trimis efectiv prin poștă scrisoarea în litigiu.

76 În mod similar, Comisia nu și-a susținut în niciun mod argumentația potrivit căreia poșta a predat această scrisoare către Athinaïki Techniki cel târziu a treia zi după expedierea sa.

77 Comisia nu aduce, așadar, nicio dovadă că Athinaïki Techniki a primit scrisoarea în litigiu cel târziu la 6 decembrie 2004. Aceasta se limitează să invoce argumente care nu constituie decât simple prezumții și care nu pot ține loc de probă (a se vedea Hotărârea din 11 mai 1989, Maurissen și Union syndicale/Curtea de Conturi, 193/87 și 194/87, Rec., p. 1045, punctul 47).

78 În aceste condiții, excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisie trebuie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

79 Întrucât cauza este trimisă Tribunalului, cererea privind cheltuielile de judecată aferente prezentei proceduri de recurs se soluționează odată cu fondul.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară și hotărăște:

- 1) Anulează Ordonanța Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 26 septembrie 2006, Athinaïki Techniki/Comisia (T-94/05).**

- 2) Respinge excepția de inadmisibilitate ridicată de Comisia Comunităților Europene în fața Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene.**

- 3) Trimite cauza Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la concluziile prezentate de Athinaïki Techniki AE prin care solicită anularea Deciziei Comisiei Comunităților Europene din 2 iunie 2004 de clasare a plângerii sale privind un pretins ajutor de stat acordat de Republica Elenă consorțiului Hyatt Regency în cadrul contractului de achiziții publice privind cesiunea a 49 % din capitalul cazinoului Mont Parnès.**

- 4) Cererea privind cheltuielile de judecată se soluționează odată cu fondul.**

Semnături

I - 5886